

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการสื่อความหมายเรื่องเพศ ของตลกในสื่อมวลชนไทย (ศึกษาเฉพาะตลก าวีดีทัศน์) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเรื่องราวตลกของไทยยังไม่ค่อยมีการศึกษาไว้มากนัก ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะตลกที่เล่นเป็นคณะ และได้รับการว่าจ้างให้บันทึกเทปวีดีทัศน์ เพื่อจำหน่ายเป็นความบันเทิงภายในครอบครัว ในช่วงปี พ.ศ.2538-2539 นี้ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือก มาเป็นข้อมูลในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลจากสื่อวีดีทัศน์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวีดีทัศน์ตามร้านให้เช่า-จำหน่าย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538-2539 โดยมีเหตุผลในการเลือกแหล่งข้อมูล อยู่ 4 ประการคือ

1. เป็นข้อมูลที่มีการบันทึกเป็นหลักฐานใช้ในการอ้างอิง เพราะสื่อวีดีทัศน์ตลกแต่ละม้วน มีชื่อเรื่องชัดเจนแตกต่างกันตามลำดับเรื่อง เช่น ฮาสุดขีด ชุดที่ 83, ชุดที่ 101 ฮาสนั่นใจ ชุดที่ 6, ชุดที่ 7
2. สามารถวัดความนิยมของผู้ชมได้จากยอดการเช่า-จำหน่าย วีดีทัศน์ตลก ทว่าที่เราเห็นว่าวีดีทัศน์ตลก เป็นที่นิยมของผู้ดูมีลักษณะการเล่นอย่างไร และมีการสื่อความหมายเรื่องเพศมากหรือน้อยเพียงใด ตลอดจนการนำเสนอเรื่องเพศอย่างไร
3. มีการตรวจพิจารณาจาก กองทะเบียน กรมตำรวจ ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาแล้วว่าสามารถเผยแพร่สู่ประชาชนทำให้เราทราบถึงบรรทัดฐานของสังคมในขณะนั้นได้

4. เนื่องจากมีจำนวนวิดีโอที่ส่งต่อเป็นจำนวนมาก จึงต้องกำหนดกรอบพิจารณา เฉพาะที่ออกให้เช่า-จำหน่าย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2538-2539 ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ เท่านั้น

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

ผู้วิจัยได้ใช้แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารประกอบการวิจัย โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับตลก ทางนิตยสาร และหนังสือพิมพ์รายวัน ระหว่าง เดือนเมกราคม พ.ศ. 2538 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2539

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลจากสื่อวิดีโอ

โดยการสำรวจจากร้านที่ให้เช่า-จำหน่าย วิดีทัศน์ และคัดเลือกตัวอย่าง จาก วิดีทัศน์ตลกที่มียี่ห้อให้เช่า-จำหน่าย จำนวน 50 ม้วน ที่มียอดการเช่า-จำหน่ายสูงสุด 50 อันดับ ที่มีบันทึกตลาดในช่วงระหว่างเดือนเมกราคม พ.ศ. 2538 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 จะทำการคัดเลือกร้านให้เช่าวิดีโอที่มีวิดีโอของ ไรท์ พิคเจอร์ (Right Picture) และ ที.เอส.วิดีโอ (T.S.Video) ผู้ถือลิขสิทธิ์ วิดีทัศน์ตลกที่ถูก ต้องตามกฎหมาย คัดเลือก ได้ร้าน สุริย์เป็นซ์ วิดีโอ เพราะมีสาขาอยู่ทั่วประเทศ สามารถตรวจสอบยอดการเช่า-จำหน่าย วิดีทัศน์ สูงสุดได้ และมีรหัสลำดับวิดีโอเหมือนกันทุกร้านทำให้มีความเป็นมาตรฐาน เหมือนกัน

อนึ่ง ถ้ารายชื่อว่าวิดีโอดังกล่าวมีรายชื่อที่ซ้ำกัน จะถือว่าวิดีโอดังกล่าวจะมีค่าเท่ากับ 1 ตัวอย่าง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยทำการคัดเลือก วิดีทัศน์ดลก ได้ดังนี้

1. ชาทะลุจอ ชุดที่ 6, 10, 15, 21, 25, 28, 30, 31, 33,
36, 41
2. ชาสุดใจ ชุดที่ 83, 101
3. ชาคับฟ้า ชุดที่ 16
4. ดลกหนูสนุกแน่ ชุดที่ 2
5. เปิดดลับฮา ชุดที่ 1, 7, 8
6. ยกทีมฮากับน้ำกล้วย ชุดที่ 8, 9
7. โครงการฮา ชุดที่ 27, 30, 31, 32
8. ฮาสนั่นจอ ชุดที่ 6, 7, 20, 29, 33, 44, 49, 55, 61,
66, 68, 69, 75, 76, 83, 84, 85, 91,
94, 100, 102, 104, 106, 110, 123,
126

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

ในช่วงระยะเวลาเดียวกันกับที่รวบรวมข้อมูลทางสื่อวีทัศน์ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเอกสารประกอบได้ดังนี้

1. นิตยสาร ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 17 ฉบับที่ 9 เดือนกรกฎาคม 2539
สารคดีพิเศษ เรื่อง บุค (เงิน) ทองของดลก
2. นิตยสาร สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 43 ฉบับที่ 16 อาทิตย์ 15-24
กันยายน 2539
3. นิตยสาร ชีวิตต้องสู้ รายสัปดาห์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 165 20-26 มกราคม
2539 สัมภาษณ์พิเศษ ศักดา บุญประดับ ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
มหานคร กรณีร้องเรียนถึง นายกรัฐมนตรี แบบวิดีโอตลกใช้คำทาบคาย
เกินบรรยาย

4. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันอังคาร ที่ 23 เมษายน 2539 หน้า 30
บทความ ตลกอาชีพนานาชาติ ใน พ.ศ. นี้
5. หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ วันพุธ ที่ 21 สิงหาคม 2539 หน้า 5 บทความ
วาทะดี เดลินิวส์ โดย ศิริรัตน์ สาโพธิ์สิงห์
6. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันพฤหัสบดีที่ 23 มกราคม 2540 หน้า 9
บทความ สมาคมจ้าววาทะไทยรวมพลหักตลกเดิม "สาระ" ปรับกลยุทธ์ลง
ภาพ ยี่ โดย วชิระ มุคผ่อง

แหล่งข้อมูลอื่น ๆ

ผู้วิจัยได้ชมการสัมภาษณ์ คุณป้าเรอ ผ่องอินทรีย์ (ไปด เชิญยิ้ม) โดย
ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ในรายการตามตรง หัวข้อสนทนาเรื่องยุทธการผลิตมุก ทาง ไอพีซี
เคเบิลทีวี เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2539 ผู้วิจัยพบว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ ผู้วิจัย
ทำการศึกษาอยู่ จึงได้นำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ไปชมการแสดงตลก ในสถานที่การแสดงจริง ที่ร้าน
พระรามเก้า คาเฟ่ มีคณะตลกที่แสดง คือ คณะฮั่นรวมดาว คณะสีหนุ่ม เชิญยิ้ม เพื่อเปรียบเทียบ
ตรวจสอบการแสดงว่า มีการแสดงเหมือนกับที่บันทึกเป็นวีดิทัศน์อย่างไร อีกด้วย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การสื่อความหมายเรื่องทางเพศจากการแสดงตลก มีลักษณะหลากหลายสามารถ
ส่งผ่านความหมายสู่ผู้รับสารได้หลายวิธี การวิเคราะห์เนื้อหาของสารในสื่อประเภทนี้ สร้าง
ขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิดทางสัญวิทยา (Semiology) เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อนำไป
สู่ความเข้าใจกระบวนการสร้างความหมายเรื่องทางเพศในการแสดงตลก

O'Sullivan and Others (1983 : 210-214) ได้ให้คำจำกัดความว่า **สัญวิทยา (Semiology)** เอาไว้ว่า เป็นการศึกษาในเรื่องของ**สัญ (Signs)** รหัส (Codes) และวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่สำคัญของสัญและการที่สัญนั้นถูกนำมาใช้ในสังคม

การวิเคราะห์สารานสื่อวีดิทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวทางเพศ ในแนวสัญวิทยา จะทำให้ทราบถึงความหมาย ที่ถูกถ่ายทอดโดยผู้ผลิตสื่อ ว่าถูกสร้างขึ้นมาโดยวิสัยและความหมายนั้นมีลักษณะอย่างไร

หลังจากที่ได้รับทราบเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลแล้ว ได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของกรนำเสนอเรื่องราวทางเพศที่นำมาใช้ในการแสดงตลก ว่าอยู่ในรูปแบบใดบ้าง
2. วิเคราะห์การนำภาษาและอวัจนภาษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางเพศที่นำมาใช้ในการสร้างความขบขันแก่ผู้ชมว่ามีประเภทการนำภาษา และอวัจนภาษาในรูปแบบใดบ้าง
3. วิเคราะห์โครงสร้างการนำเสนอเรื่องราวทางเพศในการแสดงตลกว่ามีแบบแผนและโครงสร้างอย่างไร

3.4 การนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูล สำหรับครั้งนี้ เป็นผู้วิจัยได้ใช้ลักษณะนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เป็นหลัก ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในการอธิบายถึงลักษณะการนำเสนอ เนื้อหา รูปแบบ และวิธีการนำเสนอข้อความเรื่องเพศ ผ่านการแสดงตลกนั้นใน บทที่ 4 และสรุปผลการวิจัยและนำเสนอแนะใน บทที่ 5 ตามลำดับ

ระเบียบวิธีวิจัย ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงกระบวนการสร้างความหมาย เรื่องเพศในการแสดงตลก และวิเคราะห์ เนื้อหาเรื่องเพศที่ปรากฏในการแสดงตลก ว่ามีเนื้อหาอย่างไร โดยการศึกษาการสร้างความหมาย และศึกษาเนื้อหาที่แฝงอยู่ในการแสดงตลก ตลอดจนศึกษาแนวความคิดของผู้แสดงตลก จากบทสัมภาษณ์ต่าง ๆ จากข้อมูลประเภทเอกสาร เพื่อเข้าใจ เหตุผลในการสื่อความหมายเรื่องเพศ และผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลจากการแสดงในคาเฟ่ ที่ไม่ได้มีการบันทึกวีดิทัศน์ โดยไม่ได้แสดงตัวว่าเป็นผู้ทำการวิจัย เพื่อจะตรวจสอบว่ามีลักษณะแตกต่างจากสื่อวีดิทัศน์อย่างไรด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย